

HEMIJA

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA UČENIKA NA KRAJU III CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

UPUTSTVO

VRIJEME RJEŠAVANJA TESTA: 60 MINUTA

Ne otvarajte test dok vam test-administrator ne kaže da možete početi sa radom.

Dozvoljen pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka.

Učenikov rad mora biti napisan hemijskom olovkom.

Samo skice i grafici mogu biti nacrtani grafitnom olovkom.

Tokom ispita dopuštena je upotreba digitrona (džepnog kalkulatora).

Pažljivo pročitajte svaki zadatak i uputstva koja su napisana ispred svake grupe zadataka.

U zadacima od 1 do 4 zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Prilikom rješavanja zadataka od 5 i 6 pažljivo popunite tabelu.

U zadacima od 7 do 15 jasno i precizno napišite rješenja na za to predviđeno mjesto.

Zadatke rješavajte postupno, pravilno zapišite jedinice mjere

a brojne vrijednosti zaokružite na dvije decimalne.

Ako zadatak rješavate na više načina, nedvosmisleno označite koje rješenje da ocjenjivač boduje.

Ukoliko pogriješite, prekržite i rješavajte ponovo.

Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- netačan
- zaokruženo više ponuđenih odgovora
- nečitko i nejasno napisan
- rješenje napisano grafitnom olovkom

Nije dozvoljena upotreba korektora.

Kao prilog testu dat je Periodni sistem elemenata.

Želimo vam puno uspjeha!

ŠIFRA UČENIKA

PERIODNI SISTEM ELEMENTA

1	H 1	2
2	Li 3	Be 4
3	Na 11	Mg 12
4	K 19	Ca 20

1,01   ← relativna atomска маса
H   ← simbol
 1   ← redni broj

6,94   ← relativna atomска маса
Li   ← simbol
 3   ← redni broj

22,99   ← relativna atomска маса
Na   ← simbol
 11   ← redni broj

22,99   ← relativna atomска маса
Mg   ← simbol
 12   ← redni broj

39,10   ← relativna atomска маса
K   ← simbol
 19   ← redni broj

85,47   ← relativna atomска маса
Rb   ← simbol
 37   ← redni broj

132,91   ← relativna atomска маса
Cs   ← simbol
 55   ← redni broj

(223)   ← relativna atomска маса
Fr   ← simbol
 87   ← redni broj

← relativna atomска маса
Ti   ← simbol
 22   ← redni broj

87,62   ← relativna atomска маса
Sr   ← simbol
 38   ← redni broj

137,33   ← relativna atomска маса
Ba   ← simbol
 56   ← redni broj

(226)   ← relativna atomска маса
Ra   ← simbol
 88   ← redni broj

91,22   ← relativna atomска маса
Zr   ← simbol
 40   ← redni broj

138,91   ← relativna atomска маса
Ta   ← simbol
 57   ← redni broj

178,49   ← relativna atomска маса
Hf   ← simbol
 72   ← redni broj

180,95   ← relativna atomска маса
W   ← simbol
 73   ← redni broj

183,85   ← relativna atomска маса
Re   ← simbol
 75   ← redni broj

186,21   ← relativna atomска маса
Os   ← simbol
 76   ← redni broj

190,23   ← relativna atomска маса
Ir   ← simbol
 77   ← redni broj

192,22   ← relativna atomска маса
Pt   ← simbol
 78   ← redni broj

195,09   ← relativna atomска маса
Au   ← simbol
 79   ← redni broj

196,97   ← relativna atomска маса
Hg   ← simbol
 80   ← redni broj

266,1   ← relativna atomска маса
Bh   ← simbol
 105   ← redni broj

268,1   ← relativna atomска маса
Sg   ← simbol
 106   ← redni broj

277   ← relativna atomска маса
Mt   ← simbol
 107   ← redni broj

269   ← relativna atomска маса
Ds   ← simbol
 109   ← redni broj

268,1   ← relativna atomска маса
Uuu   ← simbol
 110   ← redni broj

272   ← relativna atomска маса
Uub   ← simbol
 111   ← redni broj

285   ← relativna atomска маса
Uub   ← simbol
 112   ← redni broj

PRELAZNI ELEMENTI

1	H 1	2
2	Li 3	Be 4
3	Na 11	Mg 12
4	K 19	Ca 20
5	Rb 37	Sr 38
6	Cs 55	Ba 56
7	(223) Fr 87	(226) Ra 88
8	← relativna atomска маса Ti ← simbol 22 ← redni broj	← relativna atomска маса V ← simbol 23 ← redni broj
9	← relativna atomска маса Cr ← simbol 24 ← redni broj	← relativna atomска маса Mn ← simbol 25 ← redni broj
10	← relativna atomска маса Fe ← simbol 26 ← redni broj	← relativna atomска маса Co ← simbol 27 ← redni broj
11	← relativna atomска маса Ni ← simbol 28 ← redni broj	← relativna atomска маса Cu ← simbol 29 ← redni broj
12	← relativna atomска маса Zn ← simbol 30 ← redni broj	← relativna atomска маса Ga ← simbol 31 ← redni broj
13	← relativna atomска маса Al ← simbol 13 ← redni broj	← relativna atomска маса Ge ← simbol 32 ← redni broj
14	← relativna atomска маса Si ← simbol 14 ← redni broj	← relativna atomска маса As ← simbol 33 ← redni broj
15	← relativna atomска маса P ← simbol 15 ← redni broj	← relativna atomска маса Se ← simbol 34 ← redni broj
16	← relativna atomска маса S ← simbol 16 ← redni broj	← relativна атомска маса Br ← симбол 35 ← редни број
17	← relativna atomска маса Cl ← simbol 17 ← redni broj	← relativna atomска маса Kr ← simbol 36 ← redni broj
18	← relativna atomска маса He 2	← relativna atomска маса Xe 54

Lantanoidi ¹	Ce 58	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Pr 59	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Nd 60	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Eu 63	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Gd 64	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Tb 65	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Dy 66	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Ho 67	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Er 68	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Tm 69	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Yb 70	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
	Lu 71	140,12	140,91	144,24	145	150,4	151,97	157,25	158,93	162,50	164,93	167,26	168,93	173,04	174,97
Aktinoidi ¹	Th 90	232,04	231,04	238,03	(237)	244	243	247	251	(254)	257	258	259	(262)	260
	Pa 91	232,04	231,04	238,03	(237)	244	243	247	251	(254)	257	258	259	(262)	260

U zadacima od 1 i 4 zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

1. Jonsku vezu u jedinjenjima NE gradi:

- A. kiseonik
- B. hlor
- C. natrijum
- D. vodonik

2 boda

2. Koji od navedenih metala ima najveću reaktivnost?

- A. kalcijum
- B. kalijum
- C. litijum
- D. natrijum

2 boda

3. Metilbenzen je:

- A. aceton
- B. glikol
- C. ksilen
- D. toluen

2 boda

4. Izomerni ugljovodonicu su:

- A. 2,2,3-trimetilbutan i 3-etilpentan
- B. 3-etilpentan i 2,2,3-trimetilpentan
- C. 2,2,3-trimetilpentan i n-heksan
- D. n-heksan i 3-etilheptan

2 boda

U zadacima od 5 i 6 pažljivo popunite tabele.

5.

Upišite X na odgovarajuća mesta u tabeli, tako da povežete odgovarajući izraz sa hemijskom formulom.

A. 3 slobodna atoma kiseonika

1. $3\text{Ca}(\text{OH})_2$

B. 6 atoma kiseonika vezanih u molekule kiseonika

2. 3O_2

C. gašeni kreč koji sadrži 6 atoma kiseonika

3. 3CaO

4. 3O

Izraz	Hemija formula			
	1.	2.	3.	4.
A.				
B.				
C.				

2 boda

6.

Upišite X pored odgovarajuće tvrdnje (tačne ili netačne).

TVRDNJA	TAČNA	NETAČNA
A. Ugljenik se može naći slobodan u prirodi.		
B. Ugljenik ulazi u sastav malog broja jedinjenja.		
C. Ugljenik u reakciji sa vodom gradi bazu.		
D. Dijamant i grafit su sastavljeni od istih atoma.		
E. Grafit provodi električnu struju.		

2 boda

U zadacima od 7 do 15 upišite rješenje na za to predviđeno mjesto.

7.

Koliko molova aluminijum-hidroksida možemo da dobijemo dejstvom dovoljne količine aluminijum-hlorida na 35g natrijum-hidroksida?

Prikazati postupak izrade zadatka.

Rješenje:

3 boda

8.

Napišite hemijsku jednačinu reakcije kojom se predstavlja vezivna uloga kalcijum-hidroksida u malteru.

Rješenje:

1 bod	
-------	--

9.

Napišite hemijsku jednačinu između odgovarajuće kiseline i baze pri čemu nastaje natrijum-sulfat.

2 boda	
--------	--

10. Izračunajte masu vodonika koja se oslobodi u reakciji 0,2 mola kalcijuma sa vodom.

Prikazati postupak izrade zadatka.

Rješenje:

3 boda

11. Koliko iznosi procentna koncentracija kiseonika u barijum-hidroksidu čija je formula Ba(OH)_2 ?

Prikazati postupak izrade zadatka.

Rješenje:

3 boda

12. Napišite racionalne strukturne formule i IUPAC-ove nazive jedinjenja čija je zajednička molekulska formula C_3H_6O .

Rješenje:

3 boda	
--------	--

13. 1,2,3-propantriol je u svakodnevnom životu poznat pod nazivom _____.

1 bod	
-------	--

14. Od ponuđenih supstanci sastavi hemijsku jednačinu reakcije esterifikacije:

voda, etanska kiselina, propil-etanoat i 1-propanol

1 bod	
-------	--

15. IUPAC-ov naziv za oleinsku kiselinu je _____.

1 bod	
-------	--

POPUNJAVA KOMISIJA ZA OCJENJIVANJE

Ukupan broj osvojenih bodova na testu: _____

Ocjena: _____

KOMISIJA:

GLAVNI OCJENJIVAČ:

Dana _____ 20_____. godine